

VÁCZI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Előfizetési ára: Egész évre 12 kor.,
félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.

Egyes szám ára 24 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

KONCZ JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesegyház-tér 7. szám.

Megjelenik minden csütörtökön.

Nyílt-tér sora 60 fillér.

Hirdetések árszabály szerint.

Egyházmegyei értekezéslet.

Lelkünk a jövődön remeg. Minden munkánk, minden igyekezetünk arra irányul, hogy az boldogabb legyen a jellennél. Az irányító eszme: hogy Krisztus uralkodjék a szíveken, a lelkeken, az érzelmek és gondolatvilágon, a családban, a társadalomban, az államban, — szóval az egész vonalon! Krisztus uralma, vagy annak megsemmisítése az ütköző pontja minden mozgalomnak. Ezen uralom biztosítása attól függ, miként tudjuk rendezett csatasorba állítani a mi embereinket s milyen fegyvert adunk a kezükbe. A modern kornak újabb nagyhatalmai vannak, amelyek az uralom vagy bukás fölött dominálnak. Ezen újabb nagyhatalom pedig a tömörülés és a sajtó. Ma mindent ez a kettő dirigál. Mindkettőnek éltető lelke a kiadott jelszó. Amely gyújt és magával ragad. S ezt a gyújtó szót, mely tömegeket, milliókat van hivatva mozgásba hozni, — a sajtó röpi világgá. Ez szögezi le a röpke szót és tartja állandó hevületben a lelkesedést, hogy ne legyen az olyas szalmaláng féle.

A jövőbe látó próféta lelkek Krisztus uralmának Szent István birodalmában való biztosítására e két nagyhatalmat a Katholikus Népszövetség és Katholikus Sajtóegyesület jelszava alatt állították fel. Mindkettő nagy hódításokat tett már az országban s a legszebb reményekkel tekinthetünk jövődön kihatásuk elé.

Hogy e két egyesülettől mit várhat a magyar katholicizmus, nagy lelkevel előre megérezte a váci egyházmegye apostoli szellemű Főpásztora is. Azért folyó hó 4-ikére közös értekezletre hívta meg egyházmegyéje papjait. Az értekezlet a „Karolina“ leányiskola dísztermében folyt le. Célja volt az értekezletnek megállapítani az egyöntetű eljárást, melyet a papságnak követnie kell e két intézmény megalkotásában. Az egyházmegye papsága, mely előzetesen három napos lelkigyakorlatokat végzett, megértette a Főpásztor magasztos intenczióit. Krisztus lelke, Krisztus szelleme, Krisztus ereje lengett az értekezlet fölött. Impozáns, lángoló, áldozatkész volt az minden ízében. A lelkesedés tüzeit pedig még csak

fokozták azok a hatalmas, meggyőző beszédek, melyek az értekezleten elhangzottak.

Az értekezlet lefolyásáról különben részletes tudósításunk a következő:

Gyülekezés.

Reggeli 1/2 9 órakor élénk hullámszerű volt a „Karolina“ leányiskola környéke. Szent lelkesedés tüze az arezokon, amely lobogó lánggá gyulladt, mikor *Galcsek* György dr. apátkanonok, szemináriumi kormányzó megjelent a papság között a központi kiküldöttekkel. A központi részéről *Zboray* Miklós dr. orsz. képviselő, alelnök, *Ernst* Sándor dr. orsz. képviselő, kormányzótanács tag és *Haller* István főtitkár képviselték a Népszövetséget, — míg a Sajtóegyesület nevében *Gerely* József, *Dolencz* Gyula dr. és *Malcsiner* Emil irodai igazgató jelentek meg. Itt volt *Szentkirályi* Zoltán orsz. képviselő is.

A székeskáptalan tagjai közül ott láttuk az értekezleten: *Virter* Lajos dr. nagyprepostot, *Jung* János felsz. püspököt, *Baksay* Károly dr. prael. kanonokot, *Bucsek* István apátkanonokot, *Schmidt* János prepost kanonokot, *Rózsahegyi* Gyula prepost kanonokot és *Gossmann* Ferencz apátkanonokot. — A központi papság sorából: *Matzenauer* Oszkár püspöki titkárt, *Schwarcz* Gusztáv dr. s. tanfelügyelőt, *Kestler* István dr. püsp. szertartót, *Podhorszky* József udv. káplánt, *Fridrich* Sándor szemin. igazgatót, *Wildmann* Béla dr. szemin. prefektust, *Galambos* Sándor sekrestyeigazgatót, *Koncz* József karkáplánt, *Halász* József felsz. városi káplánt és *Kokovay* István tanulmányi felügyelőt. — A vidéki papságból: *Klárk* László boldogi, *Korpás* Pál szegvári, *Frankó* József p. hatvani, *Schimmalesik* Igó romhányi, *Begyáts* Lénárd sárii, *Stoics* Károly palotási és *Drien* István alsónémedii esperes plebánosokat, *Drexler* Antal J. harasztii, *Mihálovics* Ernő rákóczi, *Perény* Imre dr. szsziéki ülnök, *mezőtúri*, *Kucsera* Károly vácszentlászlói, *Viz* Zoltán kunszentmiklósi, *Szirmák* Béla törteli, *Polákovits* Mihály kerepesi, *Vimmer* Ferencz rétsági, *Krauze* Ferencz b. berényi, *Krchnák* János szödi, *Kádár* Szilveszter p. kamarás, *mindszenti*, *Schmeringa* József szsz. ülnök, *nézsai*, *Zabb* János taksonyi, *Magurányi* József aszói, *Szjgyártó* Ferencz cserhátszentiváni, *Garancsy* Péter toalmási, *Vayer* József berkenyei, *Begyáts* Gyula kosdi, *Csáki* József bugyi, *Fehér* János v. hartyáni, *Buócz* Rezső szendehelyi, *Balás* Gyula kőkényesi, *Koncz* István mátraszöllösi és *Szilvász* Sándor nagykátai plebánosokat, illetve adminisztrátorokat, — továbbá *Terlanday* Rudolf, id. *Huszár* László, *Mácsay* Károly, *Fehér* András, *Matlon* János,

Csomor Sándor, *Thury* Károly dr., *Ribárik* István, *Lesnyovszky* Armand, *Lepey* Emil, ifj. *Kovács* József, *Szabados* Gyula, *Pesity* Imre, *Bencsik* Pál dr., *Rehak* Mátyás, *Klacsó* Géza, *Géczy* Géza, *Töröcsik* József, *Vall* Ferencz, ifj. *Takács* Mihály, *Koterba* István, *Szomor* Béla, *Verdon* Lajos és *Sztolár* István káplánokat, illetve hitoktatókat.

Elnöki megnyitó.

Sajnálattal nélkülözte az egyházmegyei értekezlet a megyés Főpásztor önmagmértóságát, ki távolléte miatt akadályozva volt a megjelenésben. Így az elnöki tisztelet az ő magas megbízásából *Galcsek* György dr. apátkanonok töltötte be. Az értekezlet jegyzőkönyvének vezetésére *Thury* Károly dr., az ujjesti szociális egyesületek igazgatója vállalkozott.

Az elnöklő apátkanonok a megjelentek üdvözlésével vezette be beszédét. Aposztrofálta a megyés Főpásztort, ki ugyan testileg távol van a püspöki konferencia miatt, de lélekben itt van közöttünk. Majd foglalkozott a két egyesületnek a váci egyházmegyében való történetével. Kijelentette egyesek megnyugtására, akik azt gondolják, hogy a váci egyházmegye csak ilyen későn kezd ébredni, hogy az eszme nálunk nem ismeretlen. Forrott az már régen a lelkekben. Különösen a Főpásztor nagy lelkeben. Még mielőtt az országos mozgalom megindult volna. Szpecialiter a kath. sajtó eszméjét a Főpásztor már a múlt év novemberében felvetette az egyik oltáregyleti gyűlésen, ez évi januárban pedig már szűkebb körű tanácskozmányt is tartott az eszme apostolai-val. Most tehát, midőn már az eszmék tisztáztak, a nyilvánosság terére lépünk. Két hatalmas organum áll a hátunk mögött. Egyik a Népszövetség, a másik a Sajtóegyesület. Egyik a másiknak segítségére, munkájára van utalva. Karöltve kell működniök. Legyenek apostolai mindkettőnek a papok, mint a nép hivatott vezérei. Álljon a sajtó háttámasz a hatalmas szervezet, melynek fillérei istápolják azt. Nem a hatalmasok ezresein, de a szegények fillérein van az Isten áldása. Illusztrálja az oltáregylet nyújtotta tapasztalatokkal. Az lesz a hatalmas sajtó, melyet a nép tart fenn. Meg kell értetni a néppel, hogy az egyház és hit ellen folytatott ádáz harc nem a mindennapi élet porondján, de a sajtó hasábjain dől el. A Népszövetség viszont egyedüli ments-várunknak ígérkezik az általános választójog hajnalán. Tereljük bele népünket, míg nem késő. A nép minket óhajt látni sorainak elején, meg kell tehát ragadni a lobogót s vinni előre. — diadalra!

Haller István beszéde.

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után *Haller* István főtitkár beszélt a Népszö-

vetségről. — Látja a világnézetek összeütközését. Egyik a modern pogány, a másik a keresztény világnézet. Amelyik a győzelem, azé a jövő! Mindkét világnézet embereket toboroz. Az embereket lelkükben igyekeznek megfogni. Csatasorba állítják s fegyvereket adnak a kezükbe. Amelyiknek jobbak a fegyverei, biztosabb a diadala S azt látjuk, hogy az ellenfélnek jobbak a fegyverei. Miért? Mert mi nagyon biztunk eddigi intézményeinkben. Tulcsagos konzervatívok voltunk. Azt hittük, hogy intézményeinket a poklok kapui sem forgatják ki sarkaikból s már már romjaik fölött siránkozhatunk. Pedig nálunk van legalább is annyi anyagi és szellemi erő, mint náluk. Mi az oka mégis előnyüknek? Az, hogy van központi szervezetük. Amelyik gyors és könnyű. Ilyet kell nekünk is teremtenünk! Eleddig nem bírt megnyilatkozni a kath. öntudat. Ezt lehetővé teszi a központi szervezet. Ilyen szervezet lesz a Népszövetség, amely már eleddig is, $\frac{3}{4}$ esztendő alatt, 120,000 taggal rendelkezik. Második az egész Európában. Ennyi tagot egyetlen más szervezetünk sem tud felmutatni. Tehát ebben megvan a koncentráció erő. Ezenfelül könnyű is. A csekély 1 korona tagdíjért igen sokat ad. Füzetekben, naptárban, rőpiratokban. Ad majd ingyenes jodvédelmet is, szervez könyvtárakat, képez apologetákat, szociológusokat. Szóval szellemi arzenál lesz. Majd szól előadó az alakítás módozatairól, mely a küldött utasítások alapján könnyű. Felsorolja egyházmegyénk községeit és városait, hol már tekintélyes a népszövetségi tagok száma. Végül sürgeli a gyors szervezkedést, mert a harc a küszöbön áll. Aki győz, azé a nép! Mert a magyar ember nem szeret legyőzött lenni. Oda áll, ahol a diadal. Példa követválasztás. Ha még 30000 tagot birunk toborozni, elérjük azt a tagszámot, amit az ellenfelek 30 esztendő alatt bírtak csak összehozni. Nem kell pesszimizistáknak lenni. Aki elmarad, nem igaz hive

T Á R C S A

A női munkakör térfoglalása.

Irtá: HANUSZ ISTVÁN.

A magyar államnak 1898-ban már 5020 nő hivatalnok volt; összehasonlítás mutatja ki a női alkalmazottak számbeli, rohamos emelkedését:

	1886.	1897.	hányszoros
tanítónő	686	4515	6.8
tanító	17106	22585	1.3
	1882.	1898.	
postásnő	874	4506	5.1
postásférfi	8719	14684	1.6

Az északamerikai Egyesült államokban az utóbbi évtized alatt következőképp foglaltak teret a nők a férfifoglalkozások különböző ágaiban:

	1870.	1898.	1900.
titkár, irn.	8016	92824	—
gyorsíró	7	50633	—
zenész	5753	—	50000
könyvelő	—	43000	—
szobrász	412	15000	—
orvos, sebész	534	417	7000
közhivatalnok	400	—	7000
színész	600	3862	—
író	160	—	3000
lelkész	67	1522	—
szinigazgató	100	934	—
jogtudós	3	471	—
újdondász	35	1436	—
mérnök, építő	1	236	—

a kath. ügynek. Előre tehát egységgel, szeretettel és céltudatos munkával!

Gerely József beszéde.

Haller István mesteri formájú, apostoli ihlettel előadott beszédét perczekig tartó tapsvihar követte, melynek elnémultával Gerely József szerkesztő lépett az emelvényre, hogy elmondja beszédét a Sajtóegyesület érdekében. — Némi kis újhódás idejét éljük, kezdi az előadó, s az optimisták már is aludni vágnak. Pedig a legválságosabb időket éljük éppen most, amidőn derülni látszik az ég. A liberalizmus halálos sebet ejtett rajtunk. Ettől ugyan már nincs mit félnünk, mert meghalt. De ki biztosít, hogy nem jön-e ezután egy radikális irány, hisz a világ ez irányban halad, — amely mindent elsöpör. Ez egyenesen a válásra teszi a fejszét s azon gyökereken tapos kérhetetlenül, melyekből a vallás táplálkozik. Egy kis dekadencia s vége mindennek! Vége iskoláinknak, vége a papi vagyonnak, vége mindennek! A jó és rossz folytonos harcban áll. A hét bő és szűk esztendő folytonosan ismétlődik. Most talán a bőséges esztendőben vagyunk, azért raktározunk el az energiákat. Erre eszköz a sajtó. A Népszövetség élőszoval toboroz, a sajtó irattal. S ez igen fontos. Elvégre a szó elröpül, a vezérek kifáradnak, a lelkesedés lelohad. Ezt fentartani a sajtó kötelessége. Csak az a baj, hogy a sajtónak sok a barátja, kevés a tagja, — senki sem kárhoztatja, de kevés támogatja. Pedig nincs mire várakozni. Kiki tege meg, amit a lelke parancsol. A kavicsot lavinává kell növelni. Előlegezzünk a lapoknak bizalmat. Majd kialakulnak, ha megerősödnek. A Sajtóegyesület csak egy modus vivendi, egy gazofiliáció, hová filléreinket elhelyezhetjük. Végül felemlíti, hogy a Sajtóegyesület megalakításáról bő információkat nyújtanak a kiadott rőpiratnak. Ajánlja a jegyzeteket is.

Ezek a számok azóta rohamosan emelkedtek.

Van Amerikában özvegyasszony, aki egy-maga 1060000 hold föld ura és kormányzója, a rétjein 800000 drb szarvasmarha, 16000 birka, 10000 ló legel. Évente 30000 drb marhát hajt vágóhidra, évi bevétele 80—85 millió korona.

E nagy föld 25 uradalom, mexikói arató munkásait leszámítva 3000 ember lel otthont a birtokán. Ez az erélyes asszony évente kétszer látogatja meg uradalmait, minden tisztjének a körmére néz, csakis úgy érthető, hogy vagyona nagy részét ura halála után szerezte.

Minden alkalmazottja csak belső cseléd, a ruházatán túl mindenét tőle kapja. Van minden uradalmi majorban templom, iskola, patika; erős fegyelmet tart, de igazságos és jószívű úrnő, az ő birodalmában nyomor nincs, a legtúlzóbb szocialista lapok is teljes tisztelettel emlegetik az ő Kingné nevét.

Mint föltalálók is kitűnnek az amerikai hölgyek. 1780. óta működik ott a szabadalmi jogok osztogató hivatala. A legelső föltaláló nő 1809-ben jelentkezett és kért patenst a szalma és czérna okszerű összeszövés módjára. 1826-ban már tizennégy hölgynek volt szabadalmi kérvénye. Ettől fogva minden évben volt jelentkező; kivált a nagy háború idején volt a női szív irtalma találékony abban, miként lehet a sebesültek sorsán segíteni. 1870-ben 60 föltaláló nő volt, 1880-ban 97, 1893-ban 300-nál több, de leginkább a ruházatkodás körébe vágtak tanulmányaik, meg a konyha felszerelésébe.

Sőt írógépet is tökéletesített már asszonyi

Hozzászólások és gyűjtés.

Gerely József előadása után Koncz István mátraszöllősi adminisztrátor lép az emelvényre s ajánlja mindkét egyesületet. A Sajtóegyesület különösen a Népszövetség által véli előmozdithatónak, mert az anyagiakat is ad a népnek, a népet pedig az anyagiakkal lehet legjobban megfogni. A Népszövetség terjesztésében a világiak közremunkálását tartja fontosnak. Majd gyűjtést indítványoz a Sajtóegyesületre s példaadásul maga letesz 20 koronát. Erre előlép Borovicsény Nándor dr. úrii plebános s felajánl ugyanazon czélra 400 koronát. „Alakuljunk hát licitáló társasággá” megjegyzéssel Gallovich Viktor dr. turai plebános 600 koronát tesz a Sajtóegyesület asztalára, Schimmalcsik Igó pedig 200 koronával járul hozzá. Rövid pár percz s a felajánlott summák és összeggyűjtött koronák 1400 koronát tesznek ki.

Aggályok és viták.

A gyűjtés befejezte után ismét szólásra emelkedett Gálcsék György dr. elnök és beszélt a katolikus intelligencia öntudatra való ébresztéséről, majd pedig arról, hogy a megyés főpásztor egyházmegyei szervezeteit akar teremteni. Ettől vár sok és üdvös eredményt. Például hozza fel az oltáregyletet. — Haller István némi aggályokat érez az egyházmegyei szervezet miatt, hogy az decentralizáló lesz, de az elnök megnyugtatta. — Majd az agitacionális vasárnap idejére vonatkozólag indul meg eszmecsere. Frankó József püspökhatvani esp. plebános veti fel a kérdést. Hozzászólnak Ernszt Sándor dr. orsz. képviselő és Korpás Pál szegvári esp. plebános. Végül kitézetik október 3 ik vasárnapja. — Nemkülönböztetve élénk vitára adott okot a sajtó-vasárnap elnevezése is. Résztvettek benne az elnöklő apátkanonok és Gerely József. Elnök más elnevezést ajánl s különben is sürgeli az apróbb gyűjtéseket. Pásztorjátékok stb. jövedel-

fej elmés találmánya, de gyilkoló eszközt egyet sem és ez rá vall a női lélek nemes voltára.

Éjszakamerikában a nők társadalmi irányító szereplése túl megy a megfelelő határokon; noha akik vállára nehezül az, megbirják.

Jowa államban a földbirtokosok többsége asszony, vannak 1000-en túl; szarvasmarha tenyésztéssel 18-an foglalkoznak, korcsmárosságot üz 5, — de ezek talán vagyombukott férjük helyett viselik a törvényes czéjgyezést. Megfelelőbb, hogy van közöttük 90 műkertész, 17 járási felügyelő, 37 középiskolai igazgató, 126 orvos, 19 gyógyszerész, 5 ügyvéd, 10 lelkész, 3 fogorvos, 1 mérnök.

Az egész államegyesületben nők csak éppen a tengerészetenél, meg a katonaságnál nem nyernek alkalmazást. Ugy mutatja ki az újabb statisztika, hogy volt összesen nő

orvos	7309	kereskedő	916
ügynök	6633	fogorvos	787
fodrász	5582	elektrotechn.	409
lelkész	3405	kovács	196
újságíró	2193	bányász	59
halász	1805	méhész	51
vadász	1330	mozdonyv.	45
bankhiv.	1271	fékező	31
mérnök	1040	fűtő	7
ügyvéd	1009		

Utachban, a nagy Sóstó városban fiatal éány a rendőrönök; akinek olykor kötelessége revolverrel üldözni a gonosztevőket. Orvos leánya ő, jól zenél s a társaság kedveltje és mégis olyan működési kört tölt be, amely sokszor verszaggal jár, nem hölgyeknek való parfüm.

A kaliforniai öböl Tiburon szigetén indiánok

meit. Ha mi tudunk gyűjteni fekete bőrű szecsen gyerekek részére, miért nem fehér bőrű, de fekete lelkű mieink megmentésére. Gerely József a sajtó — vasárnap elnevezés mellett van, mert így fogadta ezt már el több egyházmegye.

Zboray záróbeszéde.

A viták elültével szólásra emelkedett Zboray Miklós dr. orsz. képviselő, a Népszövetség al-elnöke. Szava mennydörgésszerűleg zúgott át a termen. Beszédének hatása alatt a lélegzetek visszafojtódtak, a lelkek szárnyrakaptak, a szívek lángban égtek, a kedélyek tomboltak. — Uraim, kezdé beszédét, amíg nem tudtam a késedelmeskedés okát, bizonyos aggodalommal néztem az egyházmegye elé. De az, amit itt tapasztaltam, elragad engem s az a hitem, hogy ahol így gondolkozik a Főpásztor, ilyen lelkes és áldozatkész a papság, ez az egyházmegye tesz legtöbbet. Hisz itt a jólét, itt a magyar nép, itt a történeti mult. Tisztel minden egyesületet, de az elsőseget a Népszövetségnek adja, mert ez embert akar nevelni. Itt nem nevek, itt emberek kellene. Egyforma a koldús és az úr. Egy eszme vezet: művelni, csiszolni, felemelni a népet, hogy ne legyen mások teherhordója. A katolikus vallás legnagyobb ereje, hogy minden egyes emberben felismeri az Isten képviselőjét. Tehát ezt a képmást kell felemelnem az én gondolkozásmódomhoz. Nem holmi adóelengedés, ügyes bajos perek elintézése és a nyújtott korona itt a fő, hanem belevinni másokba a keresztény gondolkozásmódot. És nem kell félni senkitől. Mit meg nem mernek tenni ellenfeleink. Ott a papi inzultusok, a Ne temere elleni arczatlanságok! Ő nem engedi a jussát, megy, ha kell, akár a poklokra keresztül. Meg önzetlenül. A gáncsolókkal nem törődik. Majd szemükbe néz. Mert azoknak a kis piros füzeteknek lesz erejük s megérti őket a nép. Terjeszték a lelkipásztorok s megnyerik a nép

bizalmát. Ha akarják, segítsék a vezérek munkáját, mert ha nem segítik, visszamaradnak. De ő látva a lelkesedést, azt hiszi: találkozunk!

Berekesztés.

A frenetikus tapsvihar elültével, mely Zboray szavait követte, Galcsik György dr. elnök lépett elő, hogy berekeszse a hatalmasan sikerült értekezletet. Beszédében felemlíti, hogy nemesebben nem lehetett volna befejezni a lelkigyakorlatokat, mint ezen értekezlettel, hol annyi és annyi nemes lelkesedés és elhatározás fogamzott meg. Halás köszönetet mond azért a központi kiküldötteknek fáradozásukért, a megjelenteknek pedig szíves türelmükért s Isten bő áldását kérve a megkezdett munkára, az értekezletet berekesztette.

Itt említjük meg, hogy az elnök indítványára az értekezlet hódoló táviratot küldött a megyés Főpásztornak a fővárosba, az értekezlet pedig a békéssámsóni kath. körtől kapott üdvözlő táviratot.

Délben a központi kiküldöttek és a megjelent papság tiszteletére diszebed volt a papnevelő intézetben, melyen sok szép pohárköszöntő hangzott el.

Kántorválasztás Csongrádon.

Lapunk mult számában megemlékeztünk már röviden a csongrádi kántorválasztásról, mindamellett nem tartjuk fölöslegesnek leadni az alábbi kimerítő tudósítást.

Tudvalevő dolog, hogy a csongrádi kántori állás egyik legjobbnak van elismerve az országban; amiért is nem lehet csodálkozni, hogy nagy volt iránta az érdeklődés nemcsak a kántori körökben, hanem az egyébkor teljesen érdektelenül viselkedő hivatalokban is. Az állás *Hornyik* Károly főkantor halálával jött üresedésbe s már hónapokkal előbb olvasható volt a hirdetés az illetékes lapokban. Alapfize-

térdig járnak ott a sárban és öntözik az örökké szomjas rizsgabonát, számtalan piocza támadja ott őket meg a munkájuk közben. A kikötőkben ők a szénhordó munkások, ők adogatják a hajóra lajtorja fokokon ülve kézzel-kézre a nehéz szenes kosarakat ének közben. Az erdős vidékeken ők a fadöngetők, a tengerpartokon a buvárok és általában még rosszabbul fizetik Japánban a női munkát, mely a férfiakéval sokszor egyenlő, mint nálunk Európában.

Ujabbán a vasutak Japánban csakis nőket alkalmaznak az étkező kocsikban kiszolgálásra. Megköveteli a szabály, hogy a pinczernő tetszős külsejű legyen, de megköveteli tőle a kifogástalan multat és jelent, megállapítás alá jön az öltözeke, frizurája, borraivalot elfogadnia nem szabad, sem az utassal beszédbe bocsátkoznia. A hennők helyzete bizalomnak tehát nagy az ára, még a szép szó adásvevése is tilos, — de hát lehet e tiltani a szemragyogást?

Ugy van alkotva a nő, hogy okkal-móddal beválják bármilyen tudományos pályán is. Egyiptomban már a XIX. évszáz 30 as éveitől a nők az orvosok egyik kairói kórházban, az igazgató is nő. Izmail pasa 10 abessziniai és ugyanynyi néger leányt vásárolt össze, hogy őket nőorvosokká neveltesse ki s a kórházat a gondviseletükre bízassa. Ennek az a jó következtetés lett, hogy a várandó nők bizalommal mentek oda és az anyák ott be hagyják oltani a gyermekeiket a himlő ellen, féltik ellenben a férfi orvostól, hogy az csak jegyet tesz a gyermekekre, amelyről az még akkor felnőtt korában is fölismerhető lesz.

Ázsiában 220 angol és amerikai női orvos van, ezek tudása fogja majd az ázsiai nőtársas-

tés 800 korona, 30 hold föld, lakás, továbbá 3000 korona föltüntetett stóla és egyéb szokásos kántori javadalmak. Az állás, mint a hirdetésből is látszik, csakugyan a jök közé tartozik, de még sem felel meg azoknak a mesés híreknek, amiket hozzá a nagyközönség fűz.

A választás előtt való nap egy honpolgárral beszélgettem, aki következőleg gondolkozott a kántori javadalomról: „Hát uram, tudja, nagy darab kenyér ez! Én már csak nem akarom nagyon fölbecsülni, de azt tudom, hogy 10000 forintnál jóval többet ér!” — Mikor aztán mondom neki, hogy 3000 koronára van hirdetve, hát csak elmosolyodik s azt mondja: „Eltúr uram a papir mindent. Én adnék érte az úrnak 5000 forintot!” — No barátom, maga ugyan becsapódnék! — magyarázom neki, — hisz a legnagyobb pompával, 3 pappal, impozicióval, liberával, stbvel végzett temetésért sem kaphat a kántor a díjlevel szerint többet 20 koronánál. S hány ilyen temetésnek kell lenni, hogy kijöjjön a 3000 korona? Azonkívül úgy tudom, hogy Csongrádon szörnyű egészség dühöng! No, hogy így elbeszélgetünk, hát kérdem tőle, mondj, már barátom, ki lesz itt a kántor? Nekem megmondhatja úgy bizalmasan! — Hát kérem, úgy tudom én, hogy „Kalmár!” — No látja, hát az derék ember, jól tesz, ha pártolják! — Hát kérem én az igazat megvallva, nem ő rá szavalok, hanem „Fehérre.” Mert hát én úgy vagyok vele, hogy Kalmárnak ugyan nagy fene hangja van, de nincs benne „czimetria”, a Fehéré meg igaz, hogy vékony, de úgy kedvesen tudja kikajátani a szót. Azután az urak se a rigót tartják a kaliczkában, hanem a fülemülét!

Hogy aztán így kimerítette bölcseségének összeségét, faképnél hagyta és más oldalról kezdtem a hangulatot kitudni. Közepes sorsú emberrel állok szóba, barátságosan kérdezem, mondja már kedves atyámfia, ki lesz a kántor-juk? Hát kéröm, ha én rajtam állna, a hely-

dalom ferde helyzetét megjavítani, de hosszú idő és erős következetességű kitarítás után.

Oroszországban, Szentpétervárott és Moszkvában már rég idő óta női iskolaorvosok működnek. Angliában a postának két nőorvos alkalmazottja van, megindult hasonló intézkedés behozatalára a mozgalom Berlinben is hirlapok útján, mert az alkalmazható erőben hiány nincsen; 1900. januárban egy főiskolai diákpárban az orvosi teendőket két nőorvos végezte.

Orvosi gyakorlatot folytat Budapesten egy nő, építőmérnök Szász-Beszterczén 1, a magyar kir. közoktatási miniszterium pedig legközelebb egy fölsőbbtanintézet tanítónőit fölsőiskolai tanárrá nevezett ki, ami egyenlő a középiskolai tanári ranggal.

1900. júniusban 50 úrleány tett Magyarországon középiskolai érettségi vizsgálatot, köztük csak 10 készült gyógyszerészi pályára, noha megfelelő életfoglalkozás az hölgyek részére. A budapesti tudományegyetemen 1901—2. iskolai évben 102 nőhallgató volt, a diák-kisasszonyok közül 71 készült tanári pályára, 31 orvosira. 1901-ben pedig már 3 folytatott orvosi gyakorlatot.

Az osztrák közoktatásiügyi miniszterium csak 1900—1. iskolai évtől kezdve engedte meg, hogy érettségi vizsgálatot tett hölgyek osztrák egyetemeket látogathassanak, vagy gyógyszeres tanfolyamot hallgathassanak és kedvező eredményű szigorlatok után gyógyszerészi ipart űzhessenek, akár önállóan, akár mint alkalmazottak.

(Folytatjuk.)

élnék, ősi társadalmi formában. Náluk a törzsfőtanács tagjai csak nők, férfiak ott szava nincs, megtörönten viselik a papucsot a férjek és legények, de úglátszik, nem hasznos a nőuralom, mert a sziget lakossága erősen fogy, 30000 lélekből 5000-re zsugorodott apránként, így aztán a megélhetési mód természetesen könnyebb.

Van New Yorkban szálló-vendéglő, amelynek tulajdonosa és teljes személyzete nő, sőt vendégül sem fogad csak nőt; abban a 12 emeletes szállóban 400 szoba van 600 ágygyal, a szobák napi ára 3—17 dollár között áll.

Ausztráliában 1903-ban gyakoroltak a nők először választó jogot és meglepő tünet, hogy a nagy városokban több a női mint a férfi választó. Ennek következtése az, hogy az urak most sokkal udvariasabbak, legtöbb szavazatra pedig a legényembereknek van kilátásuk, legkevesebb pedig az agglényeknek. A nő ebben az új munkakörben sem tagadja magát.

Hogy a késmárki ágostai egyház tanácsa kiegészítésénél a 31 nőszavazati irányzatossága ilyen volt e, nem került nyilvánosságra.

Szánandó a japáni munkások helyzete, úgy ír Miss Jefferson, ki ott utaztában saját szemével észlelt. Azok a szegény teremtesek a szakadatlan nehéz munka miatt alig viselnek emberi ábrázatot, a testük tulságos kimerítése eltompítja náluk az értelmet, megtöri fiatal-ságukat.

Az ország mezei és ipari munkájának fele az ő vállalkra nehezül, a városokban mint hordárok, kocsira való terhet cipelnek, a rizsföldek nehéz megművelése az ő teendőjük,

beli gyerekek a Berzi, a Zubek Rókus fia. Mit pártoljuk mi az idegent, mikor azt se tudjuk, ki fia, honnan jött! Ez legalább a mi fiunk, minket is jobban megbecsülne. — Több ember sorakozik azután mellém és évődnek velem, hát ugy-e kend azt a gyereket akarná?! Hát már, hogy gyűnne az ki, hogy mikó valakit fölszentőnek papnak, egyenesen plébános lenne?! Hát ez is ilyen sor! És csakugyan sokan igazat adtak neki.

Más párt ismét Bimbó Pált, az üllői kántort érteti, s mindent elkövet, hogy kivirágozzék.

Találgatások, tippelések közt folyik le a választás előtt való nap. Jóképű kántorokat látunk együtt sétálni, míg a másik részük hintón szaladgál és hajtja a voksot. Este összejönnek a „Magyar Király” ban s vidám beszélgetés, anekdotázással töltik az estét. Becsülgetik az állásokat s mond némelyik közben oly rettentő bírálatot, hogy majd lefordul az ember a székről. Dehát ezzel is telik az idő.

A kora hajnal (hiába, nem lehet befolyásolni!) bizony nem valami rózsaszínű köntöst ölt magára s bizony nap apó sem valami harátságos mosolylyal nyitja föl szeméit, mint ahogy megérdemelné a vidám, bohém kántornép, hanem szomorú felhők közt savanyú ábrázattal figyelemzeti a 24 közül 23-ra feltétlenül csatavesztéssel járó pályázót az ébredésre. Nosza van torok köszörülés, krákogás, skálázás, szorul a „Margitviz”, kelendő a tojás, de biz egy pár a „szilvórium” mel ett marad, mert hát hiába, az utolsó percig semmit sem lehet tudni, hátha az ő hangja fog legjobban megtetszeni, vagy két párt összevesz... s itt lesz ő... vagy a legjobb hangú bereked... s ismét itt lesz ő... itt mind a 23, igen 23, mert egy, látva fájának elkeseredését s hallva az előzetes hangpróbát, jobbnak látja az omnibuszra ülni s hazafelé az úton elmélázni a délibábos szép rónán, szöke Tisza ölelő karjai közt kívánatosan elterülő csongrádi kántorságról.

De végre elérkezik a nehezen várt 8 óra s a képviselőtestület megnyitván ülését, a templomba vonul, hogy meghallgassa a pacsirtákat. A szentélyben a képviselőtestület, továbbá a bírálbizottság, valamint a pályázók foglalnak helyet. Minden pályázó a szentélyből indul ki s a templom hajóján a nép közt megy föl a kórusra, hogy a nép is lássa a fizimiskáját s véletlenségből nehogy valami kancsált válaszon.

Az első éneklő Bimbó Pál üllői kántor. Megkezdí az orgonálást. Szomorúan hallatja hangját a vén, dúló csaták viharját átszenvedő (legjobb esetben is csak) verkli s panaszos sikongatással figyelemzeti, siró jajjal kéri a kegyetlen embereket, hogy ne bántásák. Tekintsék évszázados érdemeit, adják át az őt már régen megillető nyugalomnak. De hiába! Bimbó kolléga elkezdí. Hiába zokog fel hozzá minden harmadik hang. „Bemegegyek szent templomomba” éneklí a szokásos mondókát. — Tegnap még úgy volt, hogy a nép igen erősen hangoztatta s ma, bár jól énekel s orgonálni is tud, nem találtam a taps és éljenzés erősségét arányban a tegnappal. Úgy, hogy mindjárt kész volt rá a szerény vélemény: „Egy letört Bimbó!...”

Második Boldizsár Pál zagyaréki kántor. Szép magas lágy baritonnal. — Cséka Aladár kolozsvári karnagy egy jó orgonán bemutatthatta volna a tudományát, de a vén csatalovon csak ismét czitera hangok jöttek ki s úgy voltunk vele, mint az egyszeri magyar, hogy odaképzelte szegényes, csupán kenyérből álló reggelijéhez a kolbászt és jóllakot. Mi elképzelhettük, hogy mily jól játszik Cséka! Kellemesen is énekel. — Csomák

Elemér kecskeméti s. kántor személyes jó barátom, hát róla feltétlenül igazat kell írnom, mert különben megharagszik. Ő a kecskeméti kántor fia, tehát már névvel indul neki a választásoknak. Hat éves korától játszik s így nem is lehet csodálni, ha jól, nem is kántorosan, hanem művésziösen orgonál. Hangja kellemes, behizelgő, lágy, tremolós, jó iskolában levő bariton. — Utána Fehér Ármin adai kántor énekel. Igen szép tiszta, csengő, értelmes tenor hangja s kitűnő orgona játéka méltán zúgott fel az éljen és taps. Csodálatos, hogy pártja az utolsó napokban hagyta cserben! — Földes Gábor alsónémedii kántor szintén kellemes tenor hangon énekel.

Most jött a főszereplő, Kalmár Illés salgótarjáni kántor. Az egy évvel előbb megejtett kántorválasztáson a 22 éve ott működő Hornyikkal szemben 12 szavazatot kapott, most tehát, mint ismert embernek előre tapsoltak és éljeneztek. Csakhamar elnémitotta az éljént egy hatalmas, imponáló, iskolázott, mely bariton hang, mely a kitűnő játékkal együtt egész fogva tartotta a közönséget, úgy, hogy az alig bírta tetszését kellőképpen kifejezésre juttatni. Kalmár igen sok helyen megfordult már s mindenütt feltűnt fenomenális mély férfias hangjával és kiváló zenei képzettségével. Valahol eltalálták rá, hogy gép van a mellében s ez persze csak reklám volt a különben is ismert névnek. — Kulcsár József újkécskei kántor igen kellemesen énekel. Hangjának üdesége, daczára, hogy már nem mai gyerek, teljesen bebizonyította, hogy „őreg ember, nem vén ember!” — Érdekes volt Kutor Antal nagyatádi és Kutor Árpád a fia kaposvári kántor. Vajjon mi rosszat mondhattak ők el egymásról a választóknak?

— Lakatos Pál következett s utána Lépi József pöcspetrii kántor énekel, ki szintén megállta a sarat. — Medgyesy Géza ifj szolnoki s. kántor gyönyörű technikájú orgonajátékával és kellemes hangjával tűnt ki. — Pelle Gyula alsóábrányi kántor, ki már tavalyról ismert volt, szabályos orgonajátékával s dallamos bariton hangjával a nép egyik kedvence lett. — Ress Lőrincz brassói karnagy nagyszerű, higgadt, egyházas orgonajátékával és szép baritonjával méltán megérdemelte volna az elismerést, amelyben, sajnos, nem volt része. Simonyi Lőrincz nagyszalontai, Szabó Gyula bátai teljesen képzett jó kántorok, úgy szintén Szappanos Imre sátoralja-újhelyi is. — Tary Lajos szatmárnémetii kántor gyönyörű szép lyrikus tenor hangjával énekelte a „Nagyasszonyunk, hazánk reménye” cz. éneket. Éneket mindenki élvezettel hallgatta, mert annak szabatos előadása, tiszta hangjának szép trillázása valóban élvezetet is nyújtott. — Újházy Miklós, a költői lelkületű endrődi kántor, kinek mesteri búcsúztatóit mindnyájan ismerjük, szintén megszerezte azt az élvezetet, hogy hallhattuk kitűnő orgonálását és gyakorlott éneklését. — Zubek Bertalan, a „mi fiuk” — zárta be a sort. A tanítóképzőt most végezte, tehát valami nagy gyakorlata nem lehet. Mindazáltal a szép ének, melyet előadott, s a hanganyag, melyet bemutatott, a legjobb reményekre jogosítják.

A próba éneklés után a városháza udvarán egy publikáló székben néhány kántor énekelte el a „Könyörülj Istenem” cz. temetési éneket, hogy a nép hallja, mint fog a kántor hangja a szabadban érvényesülni.

Miután Fehér Ármin közvetlen a szavazás előtt kérvényét visszavonta, a szavazatok így oszlottak meg: Kalmár 23, Zubek 6, Bimbó 4, Pelle 2.

A 2 órai vonat már vitte szét a kántorokat az ország minden részébe. Aki komolyan számított rá, hogy megválasztják, az: „mint

az éjji bogár, nekiment a falnak, nagyot koppan s azután elhallgat.” De az, ki csak szórakozásképen jelent meg, vigan magyarázta: Tudod, barátom! hol találod meg a próbaéneklés legjobb hasonlatát? — Arany Toldijában: „Elordítja magát keserves haraggal s mégyen új csatára köszörült fogakkal...”

Petróczy József.

H I R E K

= **Oltáregyleti hírek.** A Mária-névnapi búcsú miatt az oltáregylet ünnepélyes szentségimádása e hó 3-ik vasárnapján, vagyis 0-ikán leszen megtartva. Előtte való nap délutani 5 órától gyóntatás.

Az oltáregylet rendezte kiállítás ünnepélyes megnyitása f. hó 26-ikán, szombaton d. e. 11 órakor lesz a Karolina-leányiskola disztermében. A megnyitást maga a megyés Főpásztor ónagyméltósága eszközli. A kiállítás 26., 27., 28. és 29-ikén lesz nyitva.

= **Püspöki konferencia.** Folyó hó 3-án Őminenciája Vaszary Kolos bibornok, hercegprimás elnöklete alatt püspöki konferencia volt d. e. 10 órakor a budavári primási palotában, melyen Samassa bibornok, Hornig, Bende és Boromisza püspökök kivételével a püspöki kar valamennyi tagja részt vett. Mindenek előtt Őminenciája indítványára üdvözlő táviratokat küldtek Őszentségének, X. Pius pápának, Őfelségének, a királynak, — majd sorban kezdték tárgyalni az autonómia, a kongrua és kath. iskolák ügyét. A végén még több házassági ügygel is foglalkoztak a konferencián, mely különben délután 1 órakor ért véget.

= **Veni Sancte.** Elhangzott a Szentlélek Úr Isten segítségéért esengő ének, tanintézetünkben megkezdődtek az előadások. A főgimnáziumi ifjúság Veni Sancte-je folyó hó 4-ikén volt a kegyesrendiek templomában s tartotta Schweighoffer János dr. igazgató. — míg a polgári és elemi iskolák ifjúságáé szeptember 5-ikén a székesegyházban, melyet Bucsek István apátkanonok, igazgató tartott.

= **Választás.** A vaczi autonómiai kerület legtöbb községében mult vasárnap és kedden ejtetett meg a szavazás a b. Andreánszky Gábor elhunytá következtében üresedésbe jött képviselőség betöltése iránt. Városunkban a szt. Miklós téri iskola épületben Bucsek István kanonok plébános, központi bizottsági elnök f. hó 6-án délelőtt 9 órakor nyitotta meg s délután 5 órakor rekesztette be a szavazást. Leadott összesen 85 szavazat, mindannyi dr. Sczitovszky Tibor nőtincsi nagybirtokosra. A kerületi községekből most érkeznek be a jelentések a központi bizottsághoz s a szavazatok f. hó 17-én lesznek összegezve.

= **Kisasszonynapja.** Szeptember 8-án ülte az egyház a boldogságos Szűz Mária születése napját, melyet mi magyarok ósidőktől fogva Kisasszonynapjának nevezünk. Ez alkalommal székesegyházunkban az ünnepi misét Schmidt János prépost kanonok végezte, szentbeszédet pedig Koncz József karkaplán intézett a hívekhez. Mise alatt a kar Krean op. 4. nagymiséjét adta, betétek pedig voltak graduáléra a „Szentséges Szűz Asszony” kezdetű régi magyar ének, míg offertóriumra Kistler „Salve Regina” című szerzeménye.

= **Plébánosi kinevezés.** Mint értesülünk, megyés Főpásztorunk ónagyméltósága, mint kegyúr, az üresedésben levő mogyoródi plébániára Drien István alsónémedii esperes plébánost nevezte ki.

= **Esküvő.** Virágdiszbe öltöztetett oltár előtt, nászindulás bevonulás mellett fényes esküvő volt Kisasszonynapján estefelé a felsővárosi plebánia templomban. Ekkor esküdött örök hűséget szép menyasszonyának, *Hevér Erzsébet* kisasszonynak *Bayer Ferencz* budapesti üzletvezető. Az esketési szertartást *Schmidt János* kanonok plebános végezte szép alkalmi beszéd kíséretében. A násznagyi tisztet *Szaak Pál* honv. miniszteri számvevőségi főnök és *Sorg Károly* építész töltötték be. — Boldogság kísérje frigyöket!

= **Taritzky Ferencz**, a siketnémák kolozsvári intézetének 14 éven át volt igazgatója, közel 40 évi szolgálat után, a valóban megérdemelt nyulomba vonult Távozását őszinte szívvel sajnáljuk. Kívánjuk, hogy évek hosszú során élvezhesse a nyugalmat. Pihenése oly békés, csendes, boldog legyen, mint amilyen áldásos, önzetlen volt évtizedekre kiható munkássága!

= **Személyi hírek.** *Perényi Jenő* dr. vaczi kir. járásbíróét öfelsége a király tanácsjegyzőnek nevezte ki a kir. Kuriához. — Nagymaroson az elmozdítás következtében üresedésbe jött adóügyi jegyzői állást *Hösel Károly* eddigi helyettesével töltötték be.

= **Öfelsége itthon.** Hosszú szomorúság után ismét megelégnék a gyönyörű budai királyi vár. Eljött közénk egy hónapi tartózkodásra a magyarok koronás királya. Hétfőn d. u. 5 órakor érkezett az ország szívébe. Idejének felét a budai várban, másik felét pedig Gödöllőn tölti. Folyó hó 15-ikén Veszpremben megy, hogy résztvegyen a 16., 17. és 18-ikán véghemenő katonai nagygyakorlatokon.

= **Az Örökimádás-templom felszentelése.** Nagy ünnepélyességgel ment végbe az Erzsébet királyné emlékére épített budapesti Örökimádás-templom felszentelése e hó 8-ikán. A felszentelést *Kohl Medárd* dr. püspök végezte, délután pedig *Prohászka Ottokár* dr. püspök mondott beszédet. Szerdán szintén voltak ünnepségek. A szentmisét *Városy Gyula* dr. kalocsai érsek pontifikálta, délután pedig *Csernoch János* dr. püspök mondott beszédet. Ma volt az ünnepélyes requiem boldogult Erzsébet királynénéért. A requiemet *Samassa József* dr. bíbornok pontifikálta a király jelenlétében. Délután *Balás Lajos* püspök mondott szentbeszédet.

= **Erzsébet királyné emlékezete.** Ma van 10-ik évfordulója, hogy a gyilkos törkioltotta jóságos Erzsébet királynénk drága életét. E napon székesegyházunkban ünnepélyes gyászmise volt, melyet *Schmidt János* prépost kanonok végzett. A szentmisén képviselve volt a város és katonaság.

= **Bizottsági ülés.** A városi kórházi bizottság f. hó 7-én *Bucsek István* kanonok elnöklete alatt a városháza tanácstermében ülést tartott, mely tudomásul vette a Nikitits féle föld megvételének püspöki és káptalani jóváhagyását s ugyanezen földet holdankint 50 koronáért ideiglenesen az eladónak adta bérbe, amiről külön haszonbérleti szerződés lesz kiállítva.

= **Az Orsz. Pázmány-Egyesület római zarándoklata.** Az ország minden részéből érkeznek jelentkezések a X. Pius pápa aranymiséje alkalmából rendezendő zarándoklatra. A sok jelentkező mellett sok a kérdezősködő is s ezek felvilágosítására a most megjelent részletes program alapján a következő utbaigazítást közölhetjük az út irányát és a részvétel módjait illetőleg. — Az utazás módjait és feltételei: Indulás október hó 5-ikén, hétfői napon s szerdán reggel Rómába érkezés. Ott 5 napon át tar-

tózkodunk. Az egyik útirány kizárólag szárazföldön vezet: Budapest, déli vasúti állomás, Cormons, Bologna, Flórencz, Róma s ugyanígy vissza. Árak odamenet és visszaérkezéssel, valamint Rómában 5 napon át teljes ellátással, I. osztály 245 korona, II. osztály 185 korona, III. osztály 120 korona. — A másik útirány Budapest keleti pályaudvartól Fiuméba, majd tengeren Anconába, innen ismét szárazon Rómába visz s ugyanígy vissza. Árak odamenet és visszaérkezéssel, valamint Rómában 5 napon át teljes ellátással I. osztály 190 korona, II. osztály 140 korona, III. osztály 95 korona; végül olyanok, kik csak III. osztályú útjegyvet, lakást és kalauzólást kívánnak, ellátás nélkül 52 koronát fizetnek. Jelentkezni lehet az Országos Pázmány-Egyesület elnökségénél, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28., és pedig lehetőleg minél előbb, hogy a szervező bizottság a zarándoklat arányai felől jövelevé tájékozódjék s a szükséges intézkedéseket minden irányban megtegye. A bizottság az indulás helyéről és idejéről, a vidékiek Budapestre jöveteléről vagy csatlakozásáról, az utazásról, az úti ellátás módjáról, a megérkezésről, elszállásolásról, valamint a római tartózkodásról és a visszautazásról később részletesebb tervrajzot fog közzétenni, hogy az utra készülő minden szükségéről előre tájékozást nyerjenek. Jelentkezni szeptember 30-ig kell, de igen ajánljuk, hogy a résztvevők ne halasszák az utolsó napokra részvételük bejelentését, mert az utolsó napokban összetorlódnak a munka igen megnehezíti a rendezőség munkáját.

= **Kispapok bevonulása.** Megelégnék két hónapi csendesség után a vaczi papnevelő intézet épülete is. Bevonultak e hó 5-ikére az egyházmegye levítái, hogy folytassák ama nemes munkát, mely szívüket és lelküket az Úr oltárának szolgálatára műveli ki.

= **A dányi templom alapkővének szentelése.** Mult hónap 16-ára volt kitűzve az újonnan épülő dányi templom alapkővének szentelése, de az a folytonos esőzések miatt akkor elmaradt s f. hó 6-ára halasztott. Szentmise végeztével *Trungel János* esperes, kókai plebános és *Hanusz Zoltán* tb. szsz. ülnök, dányi plebános vezetése mellett az egész község lakossága ünnepélyes körmenettel vonult az új templom falaihoz. A korona uradalom képviselőjében megjelentek *Nick Ede* kir. tanácsos, urad. igazgató, *Krauze Géza* erdőmester és *Boda Jenő* intéző. A szentelést végző esp. plebános magas nívón álló beszédet mondott, áldva a jó Istent, hogy megérni engedte ezt a magasztos ünnepélyt, midőn immár a 6 dik év óta templom nélkül levő nép a legboldogabb reménnyel tekint a jövő elé. Köszönetet mond a kegyuraságnak — habár készt is — áldozatkészségeért, elismerést az uradalom képviselőinek, hogy megjelenésük által az ünnepély fényét emelték s végül imaszertű fohászában emlékezik meg a Főpásztorról, kinek igazi bölcseségre valló intézkedése tette lehetővé a békés megoldást. A functio után *Hanusz Zoltán* plebános a vendégszerető házában megjelent kor. uradalmi tisztet és a helybeli intelligencia tiszteletére ebédet adott, ahol is késő délutánig kedélyes társalgással folyt az idő.

= **Iskolaavatás.** Szép és örömteljes ünnepély folyt le mult vasárnap, az újhartyáni plebániához tartozó *Csikos* pusztán, ahol a majorság nemesen gondolkodó uraságának, a Rötzer családnak jóvoltából épült nagyon szép és kedves új római kath. iskolának volt a felavatása. Az ünnepség színhelyére d. u. 8 órakor processzió indult *Kakucs*ról, melyet *Nuszpel István* plebános vezetett, káplánja és *Liebner*

János innsbrucki theologus segédletével. Megérkezvén a processzió, melyre már *Liebner József* és családja, mint az iskolát épített Rötzer család rokona, a Rötzer család, a helybeli és környékbeli nép várakozott, — *Nuszpel István* plebános lelkes és magas beszédet intézett a néphez, kiemelvén az Istenért és hazáért lelkesedő Rötzer család érdemét és hangsúlyozván az iskola feladatát, melyet azonban csak a szülőknél és a tanítóknál Istenbe helyezett karöltött munkája lesz képes elérni. Épen azért huzdította a szülőket a hálára, mely különösen abban álljon, hogy a tanítóval együtt ők is jól fogják nevelni gyermekeiket. A hatásos beszéd után kezdetét vette az iskolaszentelés, mely után a nemes család a nap örömeire valóságos szeretet lakomában részesítette a híveket és az egybegyűlt vendégeket. — Valóban e nemes család jósága hálára kötelezi az egyházat és a hazát, hogy ilyen igénytelen pusztán olyan szép iskolát épített.

= **Iskolaszentelés Rétságon.** Folyó hó 6-án, vasárnap volt a Rétságon épített katolikus új iskola felszentelése. A felszentelési szertartást *Baksay Károly* dr. praelatus kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő végezte. A szentelési aktus a nagymise után következett. A nép körmenetileg vonult az új iskola épülethez. Felszentelés után a szertartást végző praelatus kanonok tanulságos beszédben fejtegette ki a felekezeti nevelés fontosságát a vallásos érzület apolásának szempontjából. Beszédében megemlékezett az iskola jötevőiről: a megyés püspökről és székeskáptalanról, — nemkülönben az ügy erkölcsi előmozdítóiról: *Vimmer Ferencz* rétsági plebánosról, *Kammerer Ferencz* tb. kanonok, verőcei esp. plebánosról és *Királymezey Dezső* nőtincsi plebánosról. A szép szertartás után a nép ismét körmenetileg vonult vissza a templomba, hol Te Deum következett. Délben a plebános vendégszerető asztalánál látta a felszentelést végző praelatus kanonokot, a kerületi esperest, a nőtincsi és nógrádi plebánosokat, valamint *Szcitovszky Béla* dr. főszolgabíró.

= **Kápolnaszentelés.** Szép ünnepségek között szentelt fel Kisasszonynapján *Krch-nák János* szödi plebános, *Verdon Lajos* káplán és *Horváth Elemér* theologus segédkezése mellett az alsógödi villatelepen épült csinos, kis román stílusú kápolnát. A szentelést szentmise követte. Evangelium után a felszentelést végző plebános szép oltárszózatot intézett a hívekhez a hit fontosságáról, melynek egyik hatalmas előmozdítója a templom. A szép szertartáson megjelent a *Nemeskéri Kiss család*, a nyaraló urak, továbbá számos hívő *Szödről*, *Dunakeszről* és a gyártelepről. Délután 3 órakor az ujonan felszentelt kápolnában *Verdon Lajos* káplán litániát tartott, melyen a hívek nagyszámmal vettek részt. A kápolna építéséhez hozzájárult a miniszterium, nemkülönben a nyaralók és sok mások részint pénzbeli adományokkal, részint egyházi felszerelésekkel.

= **A Halasi Kath. Kör megalakulása.** Folyó évi szeptember 8-án, Kisasszonynapján tartotta a „Katolikus Kör” alakuló közgyűlését *Kiskunhalason*. Szentmise után tekintélyes számú közönség gyűlt össze a római kath. népiskola egyik tantermében. *Véber István* esp. plebános szívből üdvözölte az egybegyűlteket, jelenté, hogy a „Katolikus Kör” alapszabályai a felső hatóság által jóváhagyottak. Tagjainak ez időszerinti száma 124, — tehát epyletté való alakulásra kellő szám. *Juhász Vida Imre* önzetlen áldozatkészségéből pedig megfelelő helyisége is van, ki, — tekintettel a Körnek a kezdet nehézségeivel küzdő anyagi helyzetére, — egyik házáat egy évig díj-

mentesen átengedte a Körnek. A jelenvolt közönség Vida Imrét ezen a Kör iránt tanúsított nagylelkűségéért lelkesen megéljenezte. Az esp. plebános ezután röviden, de meggyőzőleg a gyűlés elé tárta az alakuló Kör céljait. Országszerte alakultak és alakulnak különböző egyesületek és szövetkezetek, hogy közös érdekeiket együttes erővel juttassák előbbre, mert az egyesülésben rejlik az erő. A most alakuló Körnek is az lesz legfontosabb feladata, hogy városunk katolikus lakóinak tömörülését előmozdítsa; hogy a katolikus hitéletet fejlessze és a keresztény szeretetet minél szélesebb körben gyakorolja s az abból eredő áldás és béke terjedjen és növekedjen köztünk, meghagyva a másvallásúak sajátos jogait, de megvédelmezve a katolikus érdekeket is. Üdvözítő Jézusunk szt. nevében és szellemében kezdje és folytassa működését e zsenge egyesület és akkor Jézus mindenkor vele lesz, ki áldását árasztja mindazokra, kik az ő nevében gyűlnek össze. Ezután felhívta a közgyűlést, hogy a Kör tisztviselői megválasztásának vezetésére korelnököket és korjegyzőt válasszon. Korelnökké *Freitag Géza* kir. telegkönyvvezetőt, jegyzővé *Hack Jenő* tanítót választották. A korelnök aztán elrendelte a tisztviselők választását, mely egyhangúlag ejtett meg. És pedig: elnökké *Molnár Mihály* városi jegyző, alelnökké *Balog Mihály* földbírtokos, jegyzővé *Szanyi Mór* ügyvéd, pénztárossá *Kis R. Pál* gazdálkodó, körgondnokká *Juhász Vida* Imre nagybirtokos, könyvtárossá *Kapitány István* tanító választott meg. Az igazgató választmányba rendes tagokká választották: *Balog Ferencz*, id. *Harnóczy L. Mihály*, *Czurda Vilmos*, *Hack Jenő*, *Kovács B. László*, *Einwiller Károly*, *Lőrinczy Károly*, *Szanyi János*, *Tumbász József*, *Károly András*, dr. *Dolicsek Lajos*, *Hudi András*. Póttagokká választották: *Pozsonyi Ferencz*, *Berki Ferencz*, *Szabó László*, *Gyugel Kálmán*. — A választás megejtése után korelnök felhívta *Molnár Mihály* megválasztott elnököt, hogy a megalakult Katolikus Kör elnökségét vegye át. *Molnár Mihály* elnök meleg hangon köszönte meg az iránta tanúsított meglisztelő bizalmat, melyben a közgyűlés őt részesítette. Biztosítja a jelenlevőket, hogy tevékenységének egész teljességével iparkodik a Kath. Kör üdvös célját és érdekeit előmozdítani, mihez a Kör minden egyes tagjának szíves támogatását kéri. Ezek után lelkes eljénzés közt a közgyűlés befejeztetett. — A Kör helyiségének felszentelése szintén eznapi történt, litánia végeztével. A felszentelést *Véber István* esp. plebános végezte, káplánjának, *Nagy István*nak segédkezésével.

— **Ház-szentelés.** A vaczi püspöki uradalom a főerdész részére Udvarhelyen új, modern épületet emeltetett. Az épület ünnepélyes felszentelése folyó hó 9-ikén ment végbe. A felszentelést *Galcsek György* dr. apátkanonok végezte. Délben kedélyes ebéd volt, melyen szép társaság vett részt.

— **Tűz. Kisvácson.** Vasárnap este 8 óra után tűz ütött ki Kisvácson, a református templom felül. Kigyúladt a J. Kurdi féle ház a főutcán. Éber tűzoltóink a tüzet csakhamar elfojtották, úgy, hogy csak a tető rongálódott meg. A tűz valódi oka eleddig ismeretlen. Keletkezésére több verzió forog közzsájon.

— **Katonai behívók.** Október hó 7-re, 8 heti kiképzésre, a következő vaczi honvédek hívtak be Budapestre: *Ádám Lajos*, *Blauner Miksa*, *Jellinek Adolf*, *Mojzes János*, *Mester Jónás*, *Pataki János dr.*, *Szalay László*, *Deák János*, *Matlaszkovszky Ernő*, *Balázs István*, *Harmos László*, *Harmos Gábor*, *Králik István*.

— **A munkásbiztosító pénztár gyűlése.** A vaczi kerületi munkásbiztosító pénztár szeptember hó 20-án d. e. 10 órakor gyűlést tart a városházi tanácsteremben. Ha a kiküldöttek határozatképes számban össze nem jönnek, a gyűlés egy héttel elhalasztatik, de ekkor már okvetellenül meg lesz tartva, tekintet nélkül a megjelentek számára. A gyűlés tárgya lesz: két közgyűlési kiküldött megbízása a jegyzőkönyv hitelesítésével és a vaczi kerületi munkásbiztosító pénztár új szabályainak tárgyalása s megállapítása.

— **Felhívás.** A Keresztény Szociális Egyesületek Országos Szövetsége a VIII-ik Katolikus Nagygyűléssel kapcsolatosan f. évi szeptember hó 13-án Budapesten nagygyűlést tart.

Keresztény szocialisták! A német katolikusok nagygyűlésein a hazájához és hitéhez hű munkások tizezrei jelennek meg hitvallásra. Nekünk, magyaroknak, akiknek hazáját „kard szerezte meg, de kereszt tartotta fenn”, sokkal inkább kötelességünk, hogy megjelenjünk ott, ahol szent hitünk megvallásáról és jövőnk sorsunk megalapozásáról van szó. Jöjjetek el minél számosabban! — A Ker. Szocz. Egyesületek Orsz. Szövetségének Elnöksége.

Program. 1. A nagygyűlésünket megelőzőleg az összes keresztény-szociális egyesületek testületileg jelennek meg a Katolikus Nagygyűlés megnyitására. Gyülekezés d. u. 2 órakor a városligetben levő iparcarnok előtt. 2. Az innét induló menetben a keresztény-szocialisták ugyancsak testületileg vesznek részt és kötelessége minden keresztény-szocialistának, hogy saját egyesületének sorai között, jelvényesen ezen menetben álljon fel és ne keveredjék, mint többször megtörtént — más testületek közé. 3. Ugyancsak testületileg veszünk részt a Katolikus Nagygyűlés által rendezendő eucharisztikus körmeneten. — Az eucharisztikus körmenet után esti 7 órakor következik a nagygyűlésünk, még pedig ez idén két helyen lesz megtartva. A *fővárosiak* és az *ipari munkások részére* IV. ker., Ferencziek bazárában levő Népszövetség nagytermében. 1. Elnöki megnyitó: *Lakatos Géza* dr. 2. *Antony Béla* dr.: A szakszervezkedés. 3. *Ernst Sándor* dr. orsz. képviselő: Az új ipartörvény. 4. *Szász András*: A választói reform. 5. *Huszár Károly*: Munkaadó szervezetek, sárga és vörös szakszervezetek. Elnöki zárszó. E gyűlésen a diszeinökséget valószínűleg *Váradi L. Árpád* dr. cz. püspök tölti be.

A *vidékiek*, különösen a *földművelők részére* a *Molnár-utca* 11. szám alatt levő Katolikus Kör nagytermében: 1. Elnöki megnyitó: *Giesswein Sándor* dr. 2. *Málypataki Ignác*: A kisgazdák. 3. *Dvihally Géza*: Mezőgazdasági program. 4. *Halasi József*: Mezei munkások. 5. *Szalánczy Andor*: A választói reform. Elnöki zárszó. Ezen a gyűlésen valószínűleg *Fischer Colbrie Ágost* kassai püspök tölti be a diszeinökséget.

— **Hagyományok.** Néhai *Kanovics Mór* cz. püspök, volt budapestjózsefvárosi plebános hagyatékából a siketnémák vaczi intézetének 204 K 88 fillér hagyományoztatott. Néhai *Haván József* egri prépost-kanonok az egri siketnéma intézetnek 500 K-t, a siketnémák vaczi intézetének pedig 50 K-t hagyományozott.

— **Cházár-serleg ünnepély.** A siketnémák vaczi intézetének tanári testülete a jubileumi esztendő — 1902 — óta minden évben szeptember 24-ike táján Cházár András emlékére társas vacsorával egybekötött ünnepélyt rendez. Az estélyen az ünepi szónok kezébe véve a Cházár-serleget, Cházár-András emlékére beszédet mond. Ez ünepségre a vaczi

tanári testület a hazai siketnémaintézetek összes tanári testületeit meg szokta hívni. Ez idén a tanárikar valószínűleg szeptember 26-án tartja meg az ünnepélyt.

— **Küzdelem az alkohol ellen.** Azon társadalmi bajok közül, melyek hazánk kulturáját, népünk egészségét és anyagi jólétét veszélyeztetik, első sorban áll az alkoholizmus és így mindenkinek, kinek hazánk kulturája és a nép jóléte szíven fekszik, kötelessége az ezen népellenesség ellen indítandó küzdelemben részt venni. A magyar társadalom is kezdi belátni, hogy az alkoholelles küzdelem nem egyes idealista rajongók utópiája, hanem egy fontos és nagy jelentőségű szociálhigiénikus probléma, melynek megoldásában részt venni egyaránt kötelessége az államhatalomnak és a társadalomnak. Mutatja ezt tisztán az az érdeklődés, mely néhány év óta az alkoholkérdés tudományos oldala iránt mind szélesebb körökben észlelhető. Hogy ezen érdeklődést kielégítse az Általános Közjótékonyági Egyesület alkoholibizottsága, elhatározta, hogy f. évi okt. 5., 6. és 7. én a fővárosban tudományos alkoholelles tanfolyamot létesít, melyre az érdeklődőket ezennel meghívja A tanfolyam munkaredje a következő:

Okt. hó 5-én d. u. 6: *Entz Géza* dr. egyetemi tanár: Az alkoholkérdés biológiai szempontból, d. u. 7. óra: *Korányi Sándor* dr. egyetemi tanár: Az alkohol, mint kórokozó. Okt. hó 6-án d. u. 6 óra: *Stein Fülöp* dr.: Alkohol és agyműködés, d. u. 7 óra: *Baumgartner Izidor* dr. koronaügyész-helyettes: Alkohol és bűntettek. Okt. hó 7-én d. u. 6 óra: *Rösenberg Augustin* tanár: Alkohol és iskola, d. u. 7 óra: *Giesswein Sándor* dr. országgy. képviselő: Az alkoholkérdés szociálpolitikai jelentősége. Az előadások a Társadalmi Múzeum előadási termében (IV., *Mária Valeria* utca 12) tartatnak meg. A tanfolyamon való részvételi díj 3 korona. Közhasznú és kulturegyesületek, valamint a munkásegysületek hivatalos kiküldöttjei, — továbbá tanárok, tanítók és főiskolai hallgatók, kellő igazolás mellett, ingyen jegyben részesülnek. Felhívjuk mindazokat, kik hivatalos állásuk, vagy társadalmi működésük-nél fogva a közegészségre, a népnevelésre és a népművelődésre befolyással bírnak, hogy ezen tanfolyamon minél nagyobb számban vegyenek részt. A tanfolyamban résztvevők részére, jelentkezésük és a részvételi díj beküldése esetén, mérsékelt vasuti jegyet eszközünk ki. Jelentkezések az Általános Közjótékonyági Egyesület titkárához, *Lányi Márton*hoz (VI., *Eötvös-utca* 8.) intézkedők. A tanfolyamot előkészítő bizottság nevében: gr. *Csáky Albinné* elnök, *Lukács György* alelnök.

— **Munkásközvetítés.** Munkást keres: 1. *Réti Jenő* Pestvm. Gyóker-pusztai lakos (u. p. *Tököl*) 3 család gazdasági munkást keres. 2. *Csengőd István* Pestvm. Páhi községi lakos egy nőtlen éves cselédet keres. 3. *Grottkas Ernő* margonyai (*Sárosvm*) lakos 2 asztalhoz szükséges téglamunkást és 22 nős bérest keres. — Szerződhető munkás van: 1. *Dávod* (*Bács Bodrogvm.*) községben mintegy 100 munkás bármilyen munkára ajánlkozik.

— **A negyedik verőcei rabló.** A pestvidéki kir. ügyészséghez a minap érdekes távirat érkezett Horvátországból *Sziszekről*. Az ottani rendőrség hivatalosan tudatta, hogy elfogtak egy vasutépítési munkást, névszerint *Sztolics Mihályt*, akinél 500 korona készpénzt találtak. Ez a munkás kihallgatása alkalmával beismerte, hogy a *Teschben* elfogott *Bosznics Nikoláj*jal ismeretségben áll s együtt dolgozott vele *Nógrádverőczen*. Beismerte továbbá azt is, hogy a nála talált aranyórát, lánczot és arany-

gyűrűket 1908. évi augusztus 9-én Zsolnán a Beer-féle ékszerkereskedésben vette. Egy későbbi távirattudatta, hogy eneka letartóztatott vasutépítési munkásnak ott elfogták a szeretőjét is, akinél 5000 korona készpénzt találtak. A nő kihallgatásakor nem tudta igazolni a pénz eredetét. Az ügyész nyomban táviratilag intézkedett, hogy a két letartóztatottat haladéktalanul indítsák utnak Budapestre. A most letartóztatott munkással együtt eddig a nógrádvöröcsei rablásnak négy tettese került kézre.

Országos gyümölcs- és szőlőkiállítás Budapest. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület f. é. szeptember hó 27 től október 4-ig bezárólag Darányi Ignác dr. földművelésügyi miniszter védősége alatt a városligeti nagy iparcsarnokban gyümölcs- és szőlőkiállítást rendez, melynek célja nemcsak a hazai gyümölcsstermelés emelése s a megfelelő gyümölcsfajták vidékenkint való rendezése, ismertetése, hanem az idén hazánk sok helyén mutakozó gyümölcsstermelés feleslegének értékesítése is. Felhívjuk ennélfogva hazánk gyümölcsstermelőit, szőlőbirtokosait s konzervgyárosait, hogy fenti kiállításon a hazai termékek előnyös bemutatása érdekében annál tömegesebben a saját jól felfogott érdekükben vegyenek részt s gyümölcskészletüket mielőbb az Országos Magyar Kertészeti Egyesület titkárságánál (IV. Koronaherczeg-utca 16.) bejelentésük. Ugyanott bejelentési iv és részletes program kapható.

Háztartásban fontos mohai Ágnes forrás. Bővebbet a megjelent hirdetés.

Irodalom.

A rom. kath. egyházi Szertartások tankönyve, kétféle kiadásban jelent meg, egyik a gimnáziumok és polgári iskolák, másik az elemi iskolák számára. Az előbbi 72 oldal, ára kötve 60 fillér, az utóbbi 32 oldal, ára füzve 30 fillér. Megrendelhető Vácson, *Bucsek* István plebános czimén.

A **Kis Pajtás** kedves, képes heti gyermeklap immár III-ik évfolyamába lépett Csöppike Csanika szerkesztésében. Az eddig megjelent két szám telve az érdekesnél érdekesebb dolgokkal, rajzokkal. Igazán elmondhatjuk, hogy e kedves gyermeklap szórakoztatva tanít s műveli az apró népség lelkivilágát. Emellett a legolcsóbb heti gyermeklapunk is. Szeptember-januárra (1/2 év) 3 K, szeptember-júniusra (1 év) 6 K. Tavalyi évfolyam 5 K. — Czim: *Kis Pajtás*, Budapest, VII., Thököli út 16. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

A Végrehajtási Novella immár életbe lépven, abból egy igen praktikus kezelhető *jegyzetszerű* kiadást kaptunk, melynek újítása az eddigiekkel szemben az, hogy az oldalnak csak felét foglalja el a szöveg, míg a másik fele üresen van hagyva, hogy a praktikus jogász azon jegyzeteket tehessen. Azt hisszük, ügyvédek és bíráink hamar meg fogják szeretni az e fajta kiadásokat, melyeket Benkő Gyula Grill-féle udvari könyvkereskedése, Budapest, adott ki. Ára 1-20 K. Ugyanott jelent meg a büntető novella is, ugyanezen kiadásban. Ára ennek is 1-20 K.

Szerkesztői üzenetek.

M. E. Vác, B. S. Vác okt. 1-ig **R. I. Efalva** 909. febr. végéig rendben. — Tisztelet

L. R. Bicske, S. J. Nemedi, P. F. Bpest. Megindítottuk s a további küldés iránt intézkedtünk. — Üdv.

M. A. A krokodilusok szerencsésen megérkeztek s eddigelé igen békésen viselkednek. Majd elszállásoljuk őket, ahová legjobb lesz. — Köszönet a megemlékezésért.

P. J. Hevescsány. Köszönjük. Mult számmunkra későn érkezett. A kért szám megy.

H. I. A tudósítást örömmel vettük. — Üdv!

Sz. M. Esztergom. Igéretére számot tartva, megindítjuk. — Tisztelet!

Gonoszfalvi. Beérkeztek. Majd válogatunk belőlük A könyv őrizet alatt. — Köszöntés!

Nyiltér.

Henneberg-selyem csak egyenesen rendelve! — fekete fehér és színes, 1 K 50 f-től 22 K 70 f-ig meterenkint, blúzokra és ruhákra. Bér- és már vámmentesen házhoz szállítva. Dús mintaválaszték postafordultával.

Henneberg selyemgyára, Zürich.

Hátrálékos előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy tartozásaikat lapunk kiadó hivatalánál mielőbb kiegyenliteni sziveskedjenek.

H I R D E T É S E K.

H I R D E T É S E K

jutányos áron felvétetnek lapunk kiadóhivatalában.

A mosás akár a tánc, Fáradságba nem kerül, Schicht szappant ha használ, Még szíved is örül.

Schicht szarvasszappana csodálatos, hathatós tisztítóerejét saját szerű előállításának és a legjobb nyersanyagok leg gondosabb kiválasztásának köszöni.

Schicht szarvasszappana kiméli a kezeket és a fehéreműt! Megtakarít fáradságot és vesződséget! Kiméli ennélfogva az egészséget! Megtakarít pénzt, időt és munkát! Tisztasága 30.000 koronával szavatoltatik.

Globin

a legjobb és legfinomabb Czipő tisztítószer

Egyedüli-gyáros: Fritz Schulz jun. részv.-társ, Lipcse és Eger.

BOHN M. és TÁRSAI

NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA.

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e szakmában Ausztria-Magyarországon a

BOHN-féle TÉGLAGYÁRAK
NAGYKIKINDÁN ÉS ZSOMBOLYÁN.

Alapított 1864. — Legelőkelőbb referenciák. — Alapított 1864.

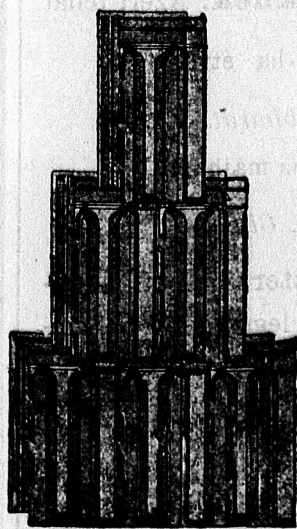
50 millió évi gyártás

a cs. és kir. szab. Bohn-féle biztonsági átfedő cserepekből

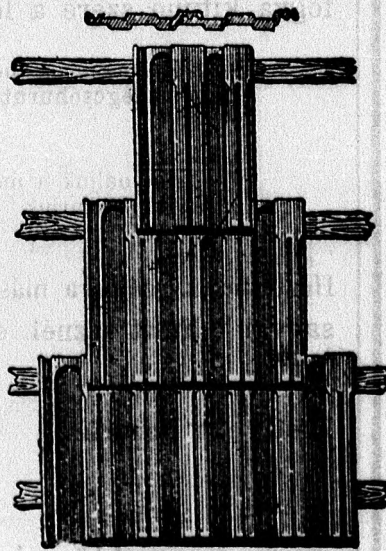
VASOXID természetes vörös színben vagy kátrányozva.

GYÁRTMÁNYOK: Bohn-féle szabadalmazott biztonsági átfedőcserepek. Legolcsóbb, legszebb tetőzet.

➔ Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bérmentve. ➔

Nagykikindai gyártmány. Bohn-féle szab. biztonsági átfedő-cserép 272. szám.

Zsombolyai gyártmány. Szab. biztonsági préselt átfedő-cserép 253. szám.

A VACZI HENGERMALOM RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

lisztárai 50 kilogrammonként:

Buzadarlemény: Asztali dara A B szám 18 K 00 fill. — Asztali dara C szám 17 K 70 fill. — Királyliszt 0 sz. 17 K 80 fill. — Lángliszt 1. sz. 17 K 50 fill. — Elsőrendű zsemlyeliszt 2. sz. 17 K 20 fill. — Zsemlyeliszt 3. sz. 16 K 90 fill. — Elsőrendű kenyérliszt 4. sz. 16 K 60 fill. — Középkenyérliszt 5. sz. 16 K 30 fill. — Kenyérliszt 6. sz. 16 K 00 fill. — Barnakenyérliszt 7. sz. 15 K 00 fill. 7½. sz. 13 K 00 fill. — 7¾. sz. 10 K 70 fill. — Takarmányliszt 8. sz. 08 K 00 fill. — Korpa finom F sz. 05 K 90 fill. — Korpa goromba G. sz. 05 K 90 fill. — Ocsu 07 K 50 fill.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótlék

egy régiónak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynél, osztnál és meghűléseknél, bedörzsöléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.- és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapest**.

Dr. Richter gyógyszerértára az „Arany oroszlánhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakaszalók, járgány cséplőgépek, lóherő-csapók, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecsakavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Mit igyunk?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványviz erre a legbiztosabb óvszer.

Minden külföldit fölalmúl
hazánk természetes, szén-
savas vizek királya:

A MOHAI ÁGNES-FORRÁS

Milleniumi nagy éremmel
kitüntetve. Kitűnő asztali,
bor- és gyógyviz, a gyomor-

égést rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomorbetegségeknél.

Mint természetes szénsavdús ásványviz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsav-tartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógysóknál fogva kitűnő szere a legkülönbébb **gyomor-, légszó- és húgyszervi betegségeknek**. Azért tehát

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha gyomor-,
bél- és légszóhuruttól szabadulni akarunk.

Dr. Kéty.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha étvágy-
hiány és emésztési zavarok állanak be.

Dr. Gebhardt.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha a vesebajt
gyógyítani akarjuk.

Dr. Kövér.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha májbajok-
tól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

Dr. Glass.

Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szén-savval telített viznél, sőt a szódaviznél is olcsóbban adja, hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Kedvelt borviz.

Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Kedvelt borviz.

Olcsóbb a szódaviznél!

Főraktár: **Torday Jenő** úrnál